

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

2. Quas personas, & quando obliget hoc Diuinum præceptum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

hic locus
huius videtur
poterit va-
riis inter-
pretationibus
apud Docto-
res.

probant, non esse obligationem sumendi calicem pro laicis, & Sacerdotibus non celebrantibus; verior sensus videtur, quem Suarez ibi cum aliis amplectitur, quod scilicet solum Christus significet obligationem comedendi, vel bibendi, ita ut illud, *nisi*, idem sit ac *si non*, ut habetur in originali Græco *εάν*, hoc est, sine hoc cibo, & potu non habebitis vitam in vobis, perinde ac si diceret, qui caret hoc cibo, & potu, non habebit vitam. Ex hoc autem non arguitur obligatio sumendi utrumque, sed solum obligatio non carendi utroque, seu non manendi sine illis: qui vero accipit hunc cibum, non dicitur esse sine illis. Sic enim dixit ille: *Sine Cerere, & Baccho friget Venus*, hoc est, sine utroque; sufficit enim Bacchus, ut non frigeat. Sic dixit Petr. Act. 3. *Argentum, & aurum non est mihi*, hoc est, neutrum habeo. Sic Isaia 55. *Emite absque argento, & absque ulla commutatione*, hoc est, nec cum argento, nec cum commutatione; in eodem ergo sensu dicitur: Qui fuerit absque hoc cibo, & potu, non viuet; hoc est, qui carebit utroque, qui nec cibum hunc comedit, nec hunc potum bibit. Qui scilicet, ut dixi, colligitur ex textu Græco, in quo dicitur: qui non manducat, & bibit, subintellecta iterum negatione more Scripturæ, hoc est, qui non manducat, & non bibit, seu qui habet negationem cibi, & potus. Colligitur item idem sensus ex verbis Christi, qui, ut ponderavit optime Concilium Trident. sess. 21. c. 1. ibidem satis clare ostendit, non esse utramque speciem ad spiritualem vitam necessariam. Hæc sunt Concilij verba: *Sed neque ex sermone illo apud Ioan. 6. recte colligitur utriusque speciei communionem à Domino præceptam esse, utrumque iuxta varias sanctorum Patrum, & Doctorum interpretationes intelligantur; namque qui dixit: Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis, dixit quodque: Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam, dixit etiam: Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo; dixit nihilominus: Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. In quibus verbis Concilium simul probauit dogma, & dissoluit argumentum ex illis verbis desumptum, ostendens eorum sensum, licet aliqui quin multiplex esse potuisset, colligendum esse ex cõtextu, & ex eisdem verbis, in quibus ipse Christus aperte explicuit, non esse necessariam utriusque speciei communionem, sed alterius, atque adeo illum solum excludi à vita spirituali, qui utroque, scilicet, & cibo, & potu, careret. Cum ergo ex ipsius Christi verbis sensum habeamus à Trident. Concilio optime deductum, non est quod ad alias metaphoricæ, aut minus proprias interpretationes recurramus, de quibus vltra alios videri potest Alphonsus Salmer. tom. 8. in Euangel. tract. 24. in illa verba Ioannis.*

Conc. Trid.

Salmeron.

14.
Retorqueri
potest ratio
supraposita.

Vrgere autem potest aliquis retorquendo rationem illam supra à nobis propositam ex eo, quod hoc Sacramentum institutum fuerit per modum cibi, & nutrimenti, quod eo ipso videtur necessitatem significare, sicut nutrimentum necessarium est ad vitam materiale conseruandam. Hæc enim ratio retorqueri potest ad probandam necessitatem utriusque speciei: nam sicut cibum necessarius est, ita & potus ad vitam conseruandam; vel certe cibum etiam determinate necessarius est: ergo ex præcepto Christi non sufficeret calix solus absque specie panis: hoc autem non conceditur, sed altera species sufficere creditur, siue hostia, siue calix, ergo vel illa ratio nihil, vel nimium probat.

Respondeo tamen, illam rationem debito modo intellectam, vtilem esse: probat enim, sicut ad materiale vitam, nutrimentum aliquod necessarium esse, sic esse necessarium saltem ex præcepto ad vitam spirituale. Porro ad vitam materiale nec cibum determinate, nec potus determinate necessarius est in rigore loquendo: sunt enim cibi aliqui ita humidissimi, ut pro cibo, & potu supplere possint; sicut & contra sunt aliquæ porciones tales, ut sine alio cibo possint per longum tempus vitam alere. Nam potus in presenti non accipitur ita stricte, ut accipi solet in lege ieiunij Ecclesiastici, cum dicimus, potum non soluere ieiunium: tunc enim potus significat eum, qui fit ex aqua, vino, & similibus; non tamen comprehendit potum lactis, vel iusculi, & multo minus potum sanguinis, qui omnes essent contra legem ieiunij, ut constat. At vero in presenti certum est, potum accipi in latiori significatione, cum sermo sit de potando sanguine, & loquendo de eiusmodi potu, non est dubium, quod sint aliqui, qui absque alio cibo possunt sufficienter nutrire, prout de facto infantes lacte solo nutriuntur, & alij possent confici potus, qui & nutrire, & roborare possent absque alio cibo. Vnde retorqueri potest argumentum; quia cum sermo sit de pretiosissimo cibo, & potu, corporis, & sanguinis Christi, non potuit ex institutione ipsa argui necessitas utriusque speciei, sed alterius, ad vitam spirituale, cum in nutrimento etiam materiali repenatur cibum impediens necessitatem potus, & potus etiam impediens alterius cibi necessitatem: arguitur tamen necessitas alterutrius speciei, quia vita absque nutrimento diu consistere non potest.

SECTIO II.

Quas personas, & quando obliget hoc
Diuinum præceptum.

DE paruulis, & amebis, qui numquam habuerunt rationis vsum, certum est, non obligari hoc præcepto, ut definitur in Trid. sess. 21. c. 4. & can. 4. De amebis autem, qui ante amebiam voluntatem habuerunt explicitam, vel implicitam huius Sacramenti, quomodo, & quando possint illud accipere, diximus supra disp. 13. sect. 3. & ex ibi dictis constat, esse obligationem dandi Eucharistiam eiusmodi amebis in articulo mortis, quando non est periculum irreuerentia, & probabiliter creditur, quod sint in statu gratia. Cum enim ipsi ante amebiam implicate saltem illud Sacramentum petierint per professionem Christianæ religionis, eo ipso acquiescerunt ius, ut Ecclesia debeat illud non negare: sicut aliis, qui habet rationis vsum non potest negari, nisi aliqua specialis ratio negandi intercedat. Vide etiam quæ ibi diximus sect. 4. de Viatico dando paruulis, vel aliis, quando dubitatur de eorum capacitate. Difficultas potest esse de non baptizatis, an obligentur præcepto Diuino Eucharistia, ita ut peccent specialiter contra illud. Ratio dubitandi est, quia ante Baptismum non magis sunt capaces huius Sacramenti, quam aliorum: ergo sicut non obligantur tunc præcepto Cõfessionis, ita neque Eucharistia. Sicut enim non peccant contra præceptum ieiunij, vel obseruationis festorum in eo statu, licet debeant venire per Baptismum ad Ecclesiam, qua obligentur: sic licet debeant baptizari, & tunc debeant communicare, non tamen peccat contra illud præceptum antequam baptizetur. Sic etiam qui vouit Religionem, peccat contra votum, si non ingreditur eam, non tamen peccat contra præcepta Religionis, aut contra votum Paupertatis, Castitatis, & Obedientia, quamdiu non est

est in Religione; quia alia est obligatio ingrediendi Religionem, alia non seruandi ea, quae Religiosus seruare debet, ad quae prius votum non obligatur immediate.

17 Communis tamen sententia docet contra Sorum, praeceptum Eucharistiae diuinum omnes obligare, atque ideo peccare specialiter contra illud eos, qui non procurant per Baptismum reddi aptos ad accipiendam Eucharistiam. Sicut excommunicatus peccat etiam contra hoc praeceptum; quia licet dū est excommunicatus, non potest communicare, debet auferre, si potest illud impedimentum, ut possit seruare praeceptum suscipiendi Eucharistiam. Ratio à priori sumitur ex verbis Christi, qui indifferenter omnibus loquitur, cum dicit, *Nisi manducaueritis carnem Filij hominis*, &c. imo tunc cum nondum baptizatis loquebatur. Videatur Suarez in praesentia diff. 69, sect. 2. Valquez 214. c. 4. & alij communiter, qui bene assignant differentiam inter Confessionem, & Eucharistiam; quia Confessio non potest fieri de peccatis commissis ante Baptismum; ergo tunc non est obligatio confitendi, nisi sit obligatio peccandi post Baptismum, quod dici non potest; at vero praeceptum Eucharistiae est absolutum, ac proinde obligat ad ponenda media necessaria, quorum potissimum est Baptismus. Exemplum etiam praecepti ieiunij, vel obseruationis festorum non est ad rem; quia illud est Ecclesiasticum, nec potest ligare, nisi Ecclesiae subditos: praeceptum vero Eucharistiae est Christi, qui ligare potest eos etiam, qui extra Ecclesiam inveniuntur. Denique ad illud de habete votum Religionis respondetur facile, illud nondum ligari votis castitatis, paupertatis, & obedientiae, quia nondum sunt emissa; neque etiam ligari praeceptis Religionis, quia non est subditus Praelati praecipientis, solumque ligari voto iam emisso ingrediendi in nostrum autem casu existat iam praeceptum Eucharistiae à legislatore Christo potente obligare etiam non baptizatos.

18 Contra hanc communem doctrinam potest esse difficultas; quia praeceptum diuinum Eucharistiae secundum se non videtur obligare pro tempore aliquo determinato, saltem extra mortis articulum, sed debet ab Ecclesia determinari tempus illius praecepti implendi, quia determinatione ab Ecclesia facta, obligat iam determinate praeceptum Diuinum: sed determinatio Ecclesiae non potest obligare eos, qui non sunt Ecclesiae subditi; est enim actus iurisdictionis super illos; ergo antequam baptizentur solum habent praeceptum communicandi indeterminatum; quod quidem, quamdiu indeterminatum est, ad nihil determinate obligat; ergo non peccant determinate contra illud praeceptum, cum nunquam sit verum, quod tunc habeant obligationem communicandi.

19 Propter hoc posset, saltem extra mortis articulum, existimari non improbabili sententia Soti diff. 18. 9.1. artic. 3. negantis, Catechumenos obligari eo praecepto. Adhuc tamen responderi potest, eos peccare etiam contra illud praeceptum; quia licet Ecclesia suis praeceptis non possit eos ligare; Christus tamen praecipiens communionem cum determinatione ab Ecclesia ponenda, eo ipso praecipit accipere ab Ecclesia eam determinationem, vel praecipiendo subiici Ecclesiae, ad hoc ut possit quis ab ea accipere determinationem praecepti Diuini, vel fortasse ita ut determinatio Ecclesiae, licet Catechumenos non possit obligare per modum praecepti Ecclesiastici, prout obligat baptizatos; possit tamen obligare eos, ut conditio ad obligationem praecepti Diuini; ad hoc enim non requiritur iurisdic-

Ecclesiae in illos. Sicut si Confessarius imponat Penitentiam ieiunium iis diebus, quos Medicus designauerit, non dat Medico iurisdictionem, nec Medicus praecipit, quando determinat dies: sic ergo Ecclesia determinando tempus communionis, licet id faciat praecipiendo etiam in ordine ad suos subditos, potest tamen illa determinatio obligare non baptizatos, non ut lex Ecclesiae, sed ut conditio, quam exigit praeceptum ad determinate obligandum. Et hic modus explicandi posterior magis mihi placet: nam si iuxta priorem dicamus, praeceptum Christi solum obligare, ut homo subiiciat se Ecclesiae, ut ab ea possit accipere determinationem temporis, pro quo debeat communicare; restat eadem difficultas, quando obligetur homo ad subiiciendum se Ecclesiae ex vi praecepti Christi de Eucharistia: nam sicut praeceptum communicandi, quia non determinauit tempus, exigit determinationem Ecclesiae; sic praeceptum intrandi in Ecclesiam ad eum finem, quia non determinauit tempus, exigit aliam determinationem Ecclesiae, & praeceptum exigendi hanc, etiam exigit aliam, & sic de aliis; atque adeo numquam poterit explicari, quando peccet aliquis contra illud Christi praeceptum. Melius ergo explicatur, si dicamus, determinationem factam ab Ecclesia obligare etiam non baptizatos, non per modum praecepti, sed ut conditionem: qua posita, obligat illos Christi praeceptum determinate; atque ideo peccant contra Christi praeceptum ex quo deberent reddi habiles ad sumendam Eucharistiam tali tempore per Ecclesiam determinato.

Quaeritur rursus, si Catechumenus bona, vel mala fide debito tempore accipiat Eucharistiam, an per illam communionem satisfaciatur praecepto Diuino, sicut dici solet, fidelem communicantem in statu peccati etiam scienter, per illam communionem satisfacere praecepto. P. Suarez in praesentia diff. 69. sect. 2. paulo post principium obscure loquitur; solum enim dicit, *valde materialiter illud praeceptum implere, nihilque illi seruire ad vitandam culpam: grauius enim sic sumendo delinquit, quam si omnino non sumeret*. P. Valquez dicto c. 4. num. 31. clarius dicit, communionem illam hominis non baptizati, siue in gratia, siue in peccato fiat, non deferre ad satisfaciendum praecepto Diuino, quia non est magis communio sacramentalis, quam si à bellua comederetur: cum hoc sacramentum non sit institutum, nisi pro baptizatis, atque adeo respectu aliorum non est sacramentum, nec signum sensibile gratiae: de quo diximus supra, diff. 13. sect. 1. Cum ergo praeceptum sit de sumptione sacramentali, hoc est, de sumptione, quae instituta sit ad significandam gratiam, consequens est, ut non satisfiat per sumptionem hominis non baptizati, quae sumptio non est magis instituta, quam sumptio, quae fit à bellua. Quando vero baptizatus in statu peccati sumit Eucharistiam, illa est vere sumptio sacramentalis, licet propter indispositionem subiecti non conferatur gratia.

Hanc doctrinam, quam veram existimo, possumus confirmare, primo, quia Extrema-unctio instituta etiam est ad tollendas reliquias peccatorum, & ad roborandum infirmum, contra tentationes, &c. & tamen si aliquis in statu peccati accipit illud Sacramentum, non poterit postea in eadem infirmitate iterum vngi in statu gratiae, quia illa prior unctio fuit sacramentalis, licet propter obicem non haberet effectum; quare etiam si concedatur, quod sit praeceptum graue obligans ad illud Sacramentum recipiendum; iam est plene satisfactum illi Sacramento per susceptionem indignam: è contra

vero, si homo non erat vere infirmus, etiamsi esset in gratia, non fuisset unctio sacramentalis, quia subiectum non erat capax Sacramenti Unctionis, quod non significat, nisi in ordine ad subiectum graviter aegrotans. Sic ergo sumptio Eucharistiae, licet sit sacramentalis peccatori baptizato, non tamen erit talis homini non baptizato; atque ideo non sufficit ad implendum praeceptum Divinum.

22
Confirmatur
secundo.

Confirmatur secundo, quia ipsum Sacramentum Eucharistiae si sumatur absque intentione, vel ab ignorante, illam esse hostiam consecratam; non satisficit praecepto per illam sumptionem, sed debet iterum sumi, quia illa prior sumptio non fuit sacramentalis, nec instituta à Christo, sed sola sumptio humana; ergo nec sumptio hominis non baptizati satisficit praecepto, cum non magis fuerit instituta à Christo illa sumptio, quam illa alia non voluntaria. Quando vero sumptio est voluntaria, licet sit in peccato, satisficit praecepto; quia licet non sit utilis ad finem intentum, scilicet ad augmentum gratiae, hoc non obstat: finis enim praecepti non percipitur, sed sola substantia rei. Quare sicut praeceptum orandi, vel ieiunandi, & similia implentur per actiones malas, peccaminosas, & inutiles, hic, & nunc ad finem praecepti: sic praeceptum communionis impleri poterit per communionem, quae propter obicem non solum non augeat gratiam, sed adiciat novum impedimentum gratiae propter novum peccatum sacrificij: iam enim ponitur tota substantia praecepti, scilicet communio, & sumptio sacramentalis corporis Christi, quod tamen non poneretur, quando homo non esset baptizatus.

23
Instantia.

Dicit aliquis, praeceptum Divinum Confessionis non impletur sufficienter per sacramentum Pœnitentiae validum, & informe, si per illud postea, ablato obice, non daretur effectus remissionis peccatorum, sed deberet pœnitens iterum eadem peccata confiteri ad obtinendam eorum remissionem in foro sacramentali; inde enim probari solet, quod illud Sacramentum habeat effectum, ablato obice; quia alioquin deberet postea repeti confessio eorumdem peccatorum: ergo non satisficit praecepto Sacramenti recipiendi, quando inutiliter recipitur: cum ergo Eucharistia in mortali suscepta non conferat suum effectum, postea ablato obice, ut diximus disp. 9. de Sacramentis in communi sect. 6, consequens est, ut per eiusmodi communionem non satisfiat sufficienter praecepto Communionis.

24
Respondio.

Respondetur negando antecedens, quod in rigore loquendo falsum est: nam tunc etiam satisficeret per illam Confessionem praecepto Divino: nec probari debet effectus ipsius, ablato obice, ex eo, quod alioquin haberet homo obligationem iterum confitendi, sed potius ex eo, quod non haberet homo obligationem iterum confitendi: atque adeo illa peccata non remitterentur in foro sacramentali, sed per meram contritionem: quod quia absurdum est, consequens est, quod, ablato obice, illa peccata remitti debeant ex vi Sacramenti praeiteriti. Sic etiam per Baptismum validum, & informe satisficeret praecepto Baptismi; nec deberet, aut posset iterum suscipi, licet non daret suum effectum, ablato obice; quia tamen absurdum est, quod homo iustificaretur ab originali aliunde, quam per Baptismum in re, vel in voto, hinc fit, quod debeamus concedere effectum baptismi praecepti, postquam auferatur obex. Ratio autem est, quia Baptismus, & Pœnitentia sunt sacramenta necessaria, non solum necessitate praecepti, sed medijs; quare eorum effectus haberi non potest nisi per ipsa, in re, vel in voto: Eucharistia autem solum est necessaria necessitate

praecepti. Ceterum in omnibus iis verum est, quod praecepto praeclare Sacramenti suscipiendi satisfiat per susceptionem Sacramenti validi, etiamsi nec tunc, nec postea conferat suum effectum.

Quando obliget hoc praeceptum Divinum.

Circa tempus, quo obligat hoc praeceptum Divinum, distinguendum est de obligatione per se, vel per accidens: nam per accidens obligari potest homo ex natura rei ad communionem, quando indicat illud medium necessarium ad resistendum alicui tentationi gravi, vel ad non peccandum moraliter: de quo non est specialis difficultas, cum sit eadem ratio de hac, & de aliis materiis. Loquendo itaque de obligatione per se, & formali, inter eos, qui praeceptum Divinum admittunt, aliqui dicunt, obligare solum semel in vita; Caicetus, Ledesma, Victoria, Paludanus, quos affert Suarez disp. 69, sect. 3. Unde inferunt, si aliquis iam semel in vita communicavit, non obligari praecepto Divino in articulo mortis. Fundamentum praeceptum est, quia praeceptum affirmativum per unum actum sufficienter observatur.

Alij dicunt pro tempore mortis non esse specialem obligationem ex hoc praecepto Divino. Ita Bonaventura, Sylvester, Armilla apud eundem Suarez ibidem §. Dico primo. Aliqui vero dicunt, dari obligationem ex consuetudine, vel praecepto Ecclesiae: alij denique dicunt, seculo scandalo, & contemptu, non esse obligationem sub mortali.

Communis sententia, praesertim hoc tempore, & verior, duo dicit: primum, dari ex Divino praecepto obligationem accipiendi pluries in vita hoc Sacramentum: secundum, dari specialem obligationem accipiendi in articulo mortis. Utamque partem docent plures, quos sequuntur Suarez ubi supra; Vasquez disp. 214. c. 2. §. 3. & alij Recentiores. Prima pars, (omissis rationibus minus efficacibus) probari videtur potissime ex ipsa institutione huius Sacramenti, quod institutum est per modum cibi ad nutriendam spiritualiter animam; ex qua institutione intulimus supra necessitatem ex praecepto; quia cibus necessarius est ad conservandam vitam; ex eodem autem capite probari videtur obligatio pluries sumendi Eucharistiam; quia necessitas cibi non est comedendi semel, sed comestitionis repetita, eo quod necessarius sit ad reparandam, & reficiendum id, quod continua actione caloris naturalis deperdimus. Si ergo Eucharistia necessaria est ex praecepto, ut cibus; erit necessaria eius repetita sumptio; quia instituta est ad reparandum id, quod continua fomitis impugnatione deperditur, & debilitatur. Sicut ergo ex ipsa institutione potuit colligi obligatio simpliciter; potuit etiam colligi talis obligatio ad communionem non vnicam, sed repetitam. Accedit usus Ecclesiae, quae semper procuravit, ut hoc sacramentum à fidelibus saepe sumeretur, eos cogendo, si quando negligentiores essent: quod tamen in alijs Sacramentis, quorum usum Christus non praecepit, Ecclesia nunquam fecit, nec obligavit ad sacramentum accipiendum, quod Christus libertati singulorum reliquit: agnovit ergo Ecclesia in hoc sacramento obligationem illud saepius accipiendi.

Hinc oritur dubium, quoties debet accipi ex praecepto Christi, praefixo omni alio Ecclesiastico praecepto? Aliqui dicunt, tertio saltem, vel quarto anno; ita Suarez, & alij. Melius alij, Christum non determinasse tempus, sed reliquisse determinandum ab Ecclesia, quando fidelium negligentia id exigeret. Possumus autem hoc ipsum (ne forte

fortasse gratis videatur dici (ex ipsa sacramenti institutione colligere. Cum enim ita fuerit institutum, vt fideles in eius vfu debeant omnino à propriis Pastoribus dependere, quibus sic congruit, vt sumant, & dent ceteris; frustra videretur præceptum dirigi ad subditos, cum ipsi non possent sibi Eucharistiam accipere; sed debuit ad Pastores dirigi, vt ipsi cogerent subditos ad hoc sacramentum suscipiendum, quando necessarium indicaretur. Necessitas quippe huius cibi ad reparandas vires spirituales duplex potest esse, vt supra diximus. Altera per accidens, & extraordinaria, ac peculiaris aliquorum; & hanc quidem singuli debent apud se examinare, & proponere Pastori, vt ab eo accipiant cibum necessarium: altera vero est communis, & ordinaria, cuius quidem examen, & iudicium non tam debuit subditis, quam Pastoribus committi: parum enim referret subditi iudicium, si Pastores aliter sentirent; contra vero si Pastores indicant talem vsum, & frequentiam expedire, licet subditi dissentiant, possunt eos cogere, & ita Eucharistia frequentia debita obtinebitur. Debuit ergo præceptum hoc magis directe ad Pastores dirigi, qui actiue se habent inuitando, vocando, cogendo, quando oportet, ad hoc sacramentum, quam ad subditos, qui habent se quasi passiuè accipiendo illud, quod à Pastoribus datur. Accedente autem Ecclesiæ præcepto, & determinatione, iam fideles tenentur ex Diuino præcepto, quod licet eis non determinaret tempus, obligabat ad talem frequentiam qualem Pastores determinarent.

Hanc autem frequentiam non semper eodem modo Ecclesia determinauit, sed variam iuxta diuersam temporis, & deuotionis exigentiam. Multi dicunt, in primitiua Ecclesiâ præceptum fuisse quotidie communicandi; quod manifestum esse affirmat Vasquez in præfati c. 3. n. 2. 1. & videtur concedi à S. Thoma hac q. 80. art. 10. ad 5. Sed re vera licet vñ fuerit quotidie communicandi, præceptum tamen obligans omnes sub mortali ad quotidianam communionem nec sufficenter probatur, nec facile credi potest. Vix enim Sacerdoti posset tale præceptum imponi quotidie celebrandis; quomodo omnibus fidelibus in vniuersum præceperetur nulla prorsus die à communione abstinere.

Nec loca, aut decreta, quæ adducuntur, id probant. Primum, & præcipuum est Anacleti Papæ, quod refertur in cap. Episcopus 59. de consecrat. dist. 1. vbi sic dicitur, *Peracta autem consecratione, omnes communicent qui noluerint Ecclesiasticis carere liminibus.* Sed ibi non est sermo de omnibus, sed de solis ministris, qui Episcopo solemniiter celebranti assistunt, vt constat clare ex ipso textu: in quo etiam sensu intelligi debent verba, quæ sunt in cap. Peracta 10. de consecrat. dist. 2. *Peracta, inquit, consecratione, omnes communicent, qui noluerint Ecclesiasticis carere liminibus.* Sic enim & Apostoli instituerunt, & sancta Romana tenet Ecclesia. Qui textus olim in Decreto tribuebatur Calixto Papæ, sed falsus, quia est Anacleti, & idem cum illo alio supra citato cuius verba hic iterum repetita sunt, vt notatur in emendationibus Decretis; quare ibi in Summario notatur, sermonem esse de ministro altaris: debuisset addi, de ministro altaris, qui ministrat Episcopo solemniiter celebranti; de his enim loquitur Anacletus.

Afferunt ab aliis Concil. Antiochenum Can. 2. vbi sic dicitur, *Omnes, qui ingrediuntur Ecclesiam Dei, & Scripturas sacras audiunt, nec communicant in oratione cum populo, sed pro quadam intemperantia se à perceptione sanctæ communionis auer-*

tunt, hi de Ecclesiâ remoueantur, &c. Verum cum Concilium hoc celebratum fuerit sub Iulio Papa, qui sedit centum annis post Fabianum, à quo obligatio tota ad tres communioniones in anno reducta fuerat, non poterat supponere obligationem quotidie communicandi. Loquitur autem de iis, qui propter deprauatam opinionem, aut insolentiam tenebant communionem cum aliis accipere. Nam verbum illud, *pro quadam intemperantia*, aliæ versiones clarius explicant hoc modo: *Eucharistia participationem propter aliquam insolentiam auersatur.* Aliæ vero versio sic habet, *auersantur etiam sanctam assumptionem Domini sacramenti secundum aliquam propriam disciplinam:* & ideo merito ab Ecclesiâ expelli iubentur.

Tertio assertur communiter Can. 10. Apostolorum, vbi sic dicitur: *Omnes fideles, qui ingrediuntur Ecclesiam, & Scripturas audiunt, non autem alius Can. perseverant in oratione, nec sanctam communionem decimus percipiunt, velut inquietudines Ecclesiæ commouentes, conuenit communionem priuari.* Ceterum ex illo Canone in primis non habetur obligatio vniuersalis communionis quotidianæ, sed ad summum, tunc quando volebant Missæ assistere, & Scripturas audire, ad quod certe non omnes quotidie tenebantur. Deinde verba illius Canonis paulo aliter leguntur apud Gratianum in cap. Omnes fideles 62. Gratianus de consecrat. dist. 1. vbi sic dicitur, *Omnes fideles, qui conueniunt in solemnitatibus sacris ad Ecclesiam, &c.* Vnde Glossa ibi verbo percipiunt, explicat de tempore deputato, cum sermo sit de Festis solemnioribus. Tertio apud Martinum Bracharensem in Decretis collectis num. 83. aliter legitur: *Si quis intrat in Ecclesiam Dei, & sacras Scripturas audit, & pro luxuria sua auerit se à communione sacramenti, &c.* Denique aduerte, ibi penam non tam imponi, quia non communicarent, quam propter inquietudinem, vel (vt habet alia lectio) propter confusione, quam afferunt, hoc est, propter scandalum, quod sua singularitate dabant, dum aliis omnibus communicantibus, ipsi recedebant à communione; quod quidem debuissent præcauere non accedendo, quando communicare non volebant. Merito ergo Suarez dicto sect. 3. & disp. 70. sect. 2. in principio, dicit, probabilissimum esse, quod numquam fideles obligati fuerint ad quotidie communicandum. Hoc certum est, refrigerante fidelium deuotione, præceptum fuisse à Fabiano Papa ter in anno, scilicet in Paschate, Natali Domini, & Pentecoste, vt constat ex cap. Etiam si non frequentius, de consecrat. dist. 2. quod confirmatum fuit in Conc.

Agathensi Can. 18. & in Concil. Turonensi sub Carolo Magno. c. 50. Denique Innocentius III. in Concil. Lateranensi præcipit communionem annuam in Paschate; vt habetur in cap. Omnis viri sui sexus. de penit. & remiss. quod hodie ex obligatione seruatur.

Secunda conclusionis pars, quod scilicet præceptum Diuinum obliget peculiariter in mortis articulo, probatur ab aliquibus; quia Ecclesia numquam negat Viaticum etiam excommunicatis; ergo ideo quia non potest dispensare in præcepto Diuino obligante ad illud suscipiendum. Sed hoc argumentum non est efficax, quia Ecclesia potest, & aliquando priuauit aliquos Viatico in penam delictorum, licet raro id fieri debeat; vt fatetur Suarez sect. 3. in fine; & Vasquez disp. 214. m. 19. Adde, etiam de iure Diuino esse obligationem pluries communicandi in vita; & tamen Ecclesia priuat aliquos Eucharistia per totam vitam.

Melius probatur ex Conc. Niceno, Can. 13. relato C6c. Nicen.

32
Can. Apost.
Assertur
Can.
Apost.

Ex illo tamē
non habetur
obligatio
vniuersalis

Martinus.
Bracharenf.

Suarez.

Concil.
Agathenf.
Conc. Tur.
Innoc. III.

33.
Secunda
conclusionis
pars ab ali.
quibus probatur.

Hoc argumentum reuocatur.

34.

in

*Melius pro-
batur ex
Nicensi*

in cap. De iur. 26. quæst. 6. in quo statuitur, vt cum eis, qui vita creduntur discelsuri, antiqua lex seruetur, nempe vt vltimo, & necessario Viatico non priuentur. Loquitur autem etiam de publicè poenitentibus, vt constet ex verbis sequentibus, vbi ratio redditur, quia viaticum est necessarium; non videtur autem sermo esse de necessitate ex præcepto Ecclesiastico; quia lex ipsa Ecclesiastica non bene redderet pro ratione necessitatem prouenientem ex eadem, vel simili lege Ecclesiastica: ergo debet intelligi de necessitate aliunde proueniente ex lege Diuina.

35
*Secundo à
priori*

Secundo, & à priori reddi potest ratio ex supradictis; quia ex institutione huius sacramenti vt nutrimenti, colligitur, vt vidimus, obligatio sumendi illud, quando necessarium putabitur: numquam autem potest magis esse necessitas huius cibi, quam in illo articulo, ex quo pender vltimo aternitas, & imminet vltima lucta cum hoste ad decernendum de tota re: ergo ex eadem institutione sacramenti colligi potuit obligatio in Ecclesia ad cogendos determinate subditos in ordine ad illum articulum, & in subditis ad accipiendum ab Ecclesia, sacramentum in illo articulo. Necessitas enim, vt dixi, est duplex: alia est peculiaris, & per accidens respectu huius hominis taliter tentati, &c. & hæc debet ab ipso, qui eam petitur, proponi: alia vero est communis, & hæc aliquando est indeterminata, vt circa frequentiam, & debet ab Ecclesia determinari prudenter secundum diuersas circumstantias temporis, & vtilitatis communis: aliquando est omnino determinata, qualis est in mortis articulo, & in hac debet Ecclesia semper determinate, & vni-formiter obligare subditos, prout de facto semper determinauit, & obligauit subditos ad tunc communicandum, nisi ipsa Ecclesia in penam iustis de causis eos priuauerit: sicut iudex secularis potest in penam priuare reum cibo corporali.

36
*Quæritur
quomodo te-
pus debeat
computari.*

Vasquez,

Quæritur primo, quomodo debeat computari tempus huius obligationis, an scilicet ille, qui paulo antequam incideret in mortis periculum, communicauit, debeat rursus communicare in ipso periculo. Aliqui affirmant, quos tacito nomine refert, & sequitur Vasquez *dicta disput. 214. cap. 2.* cuius præcipuum fundamentum est, quia non potest satisfieri præcepto per actum, qui fit, antequam præceptum incipiat obligare; vt si quis hodie audiat Missam, vel recitet Officium, non satisfacet per hunc actum præcepto audiendi Missam, vel recitandi Officium die crastina. Ratio autem videtur esse, quia quando aduenit postea præceptum, incipit obligatio ponendi rem præceptam; ergo debet poni post obligationem, vt fiat quod præcipitur.

37
*Communio
sententia
Suarez.
Henriquez*

*Corinch.
Layman,
Diana.*

Communior sententia dicit, non obligari hominem ad nouam communionem, quando paulo ante mortis periculum communicauerat. Ita Suarez in *presenti sect. 2. §. Tertium dubium.* Henriquez *lib. 8. de Eucharist. cap. 4. litera P.* qui exemplum adhibet in eo, qui paulo ante per octo dies communicasset: eandem regulam amplectitur Corinch, in *presenti art. 11. dub. 3. num. 98.* Layman *lib. 5. Tract. 4. cap. 5. num. 4.* Diana *2. tom. Tract. 4. de Sacramentis, resolut. 40.* & alij Recentiores communiter.

38
*Probat
P. Suarez*

Hanc ratio-

P. Suarez probat ex eo, quod vnusquisque in suis actionibus censetur habere intentionem virtutalem, & implicitam implendi omnem obligationem, quam potest, & debet, licet fortasse eam ignoret; hanc ergo virtutalem voluntatem censetur homo habere in prædicto casu. Hanc tamen rationem bene impugnatur, & retorquet P. Vasquez: nam si per

communione ante mortis periculum susceptam impleret præceptum, etiam si absque vlla intentione, imo etiam si cum voluntate contraria fieret, impleretur præceptum; sicut si quis audiat Missam die festo absque intentione implendi præceptum, imo cum intentione non implendi, adhuc implet præceptum, quia ponit totam rem præceptam: non potest ergo excusari homo ab alia communionem ratione illius intentionis virtualis.

Ego hanc communem sententiam veriorē existimo, non quidem propter intentionem virtutalem, quam homo habuit, sed quia fundamentum illud P. Vasquez in vniversum acceptum, difficile semper mihi visum est; quod scilicet per actum ante præcepti obligationem factum, numquam possit præcepto satisfieri. Scio, aliquos dicere, eum qui Subdiaconatum accipit, si mane ante Ordinem acceptum recitet Officium totum illius diei, non satisfacere præcepto, sed debere post Ordinem acceptum repetere horas saltem illi temporis correspondentes; quod docet etiam Bonacina *Tract. de Sacram. horis Canonicis, disp. 1. q. 2. punct. 5. n. 11.* Hoc tamen ipsum difficile mihi semper visum est: quis enim credat, Religiosum Nouitium, qui more solito mane recitat totum Officium diei, qua professionem debet emittere, non satisfacere, sed debere post Professionem repetere officium; quia antea non habebat obligationem ex præcepto, sed ex regula Nouitiorum? Rursus, si aliquis Sacerdos mane faciat Sacrum, & postea pergat ad locum alium, in quo est præceptum audiendi Missam, propter festum illius loci, quis dicat, teneri eum audire denuo aliam Missam, quia nondum obligatus fuerat præcepto in loco, in quo sacrum fecit? Hoc certe est contra praxim: solent enim iter agentes præuenire, & anticipare auditionem Missæ, quando ituri sunt ad locum vbi festum obseruatur. Denique, si ratio illa quidquam probet, probaret etiam, si quis habens pensionem, & obligationem recitandi Officium solum paruum B. Virginis, vellet loco illius recitare officium maius, & eadem die post recitatum maius officium, acciperet Beneficium Ecclesiasticum, debere repetere partem officij; quia quando illud recitauit, nondum habebat obligationem recitandi officium maius. Imo etiam iam prius habebat Beneficium, & debitum recitandi officium maius eadem die acciperet aliud secundum Beneficium obligans ad officium, deberet repetere officium, quod mane anticipare dixerat; quia hoc secundum Beneficium re vera assert nouam obligationem recitandi, cui non potuit satisfieri per actum, antequam inciperet obligatio. Vnde consequenter loquendo, idem quod dicunt de accipiente Subdiaconatum, deberent dicere de accipiente Diaconatum, vel Sacerdotium; quia hi etiam ordines afferunt nouam obligationem, & debitum recitandi officium, licet intra eandem speciem; & ideo non explicandum in confessione: cui nouo debito non potuisset satisfieri per anticipatam recitationem. Quæ tamen omnia esse parum credibilia, & contra communem fidelium sensum, quis non videt?

Fatendum ergo est, aliqua esse præcepta, quibus satisfieri possit per opus factum ante obligationem: nam licet obligationi recitandi cras non potest satisfieri per recitationem hodiernam, id quod tamen est, quia non ponitur res præcepta; quod enim præcipitur, est recitare cras; seu quod intra singulos dies recitetur, nec transeat dies sine recitatione; quod quidem non ponitur, si cras non recitetur. Quando vero recitauit quis mane totum officium, iam ponitur res præcepta, quod scilicet

intra illam diem recitetur: præceptum enim non est de recitatione post meridiem, sed de recitatione intra illam diem; ergo posita recitatione intra illam diem, non violatur præceptum. Vnde quotiescumque eiusmodi leges, aut præcepta sunt transacta iam aliqua parte temporis, intra quod præcipitur opus, includunt conditionem aliquam implicitam, si non sit iam factum illud opus, v.g. si præcipiatur hodie audire Missam, & obsequare festum; intelligitur, si non est iam hodie audita: si præcipiatur Confessio singulis annis, subintelligitur, facienda hoc anno præsentis, si non sit iam hoc anno facta. Sic debuit intelligi præceptum annuæ Confessionis in Concilio Lateranensis editum, quod quidem Concilium celebratum fuit mense Nouembri anno 1215. Quare qui illo anno semel, aut saepius confessus fuisset, non est credibile, quod obligaretur ad iterum confitendum ante finem anni. Ratio autem est, quia huiusmodi leges, & præcepta solum intendunt, quod singulis annis aut diebus, tale opus ponatur à parte rei, seu quod non transiat illud tempus absque tali operatione intra illud posita: hoc autem habetur, quando opus positum est intra illud tempus: ergo ita satisfactum est præcepto, ut ad nihil amplius obliget. Sic ergo in nostro casu dici potest, quod præceptum accipiendi Eucharistiam in mortis articulo solum obliget ad accipiendam illam paulo ante mortem, seu quod non moriatur homo absque Eucharistia proxime accepta: hoc autem totum habetur, licet aliquis morbum, aut periculum nondum incurrit: nam re vera sacramentum acceptum est paulo ante mortem; nec moritur homo absque Eucharistia proxime suscepta: ergo licet nondum incepisset obligatio, potuit præcepto satisfieri.

40 Probatur secundo hoc ipsum, quia si aliquis ex revelatione sciret, se cras repente moriturum, vel occidendum absque opportunitate accipiendi sacramenta, obligaretur iam hodie ad illa accipienda: quid enim refert mortem obeundam scire à iudice, vel à Deo? Cum ergo obligetur ad Eucharistiam accipiendam, qui præmonetur à iudice de morte crastina, non est cur non obligetur, quando præmonetur à Deo. Incipit ergo re ipsa obligatio, antequam vulnus vel morbus adueniat, licet propter nostram ignorantiam excusamur: atque ideo communio tunc facta re ipsa fuit intra tempus, quo iam præceptum obligabat, licet ignoraretur: præceptum enim est de communione paulo ante mortem præmittenda.

41 Sed contra hoc arguit Vasquez primo, quia si ante articulum mortis potest satisfieri huic præcepto, non apparet, cur non sufficeret communio longius à periculo distans. Respondetur, rationem esse, quia communio debet esse tempore mortis: tempus autem mortis sicut non est ipsa sola dies, sic nec totus annus præcedens, sed debet moraliter computari iuxta humanam apprehensionem, & consuetudinem, quæ ea omnia, quæ proxime facta sunt dicuntur facta mortis tempore: sic enim Cena, & institutio huius sacramenti dicitur facta à Christo mortis tempore, & in fine vite, licet vulnera, aut comprehensio nondum venissent.

42 Obicit secundo, quia si satisfactum præcepto per communionem hesternam ante initium morbi; ergo hodie non potest accipere viaticum non ieiunus; quia solum propter præceptum Diuinum viatici sumendi potest accipi absque ieiunio. Consequens autem est falsum; quia in eo casu omnes etiam absque ieiunio accipiunt viaticum: er-

go non fuit satisfactum per priorem communionem.

Hoc argumentum retorqueri potest facile; quia si non potest accipi viaticum absque ieiunio ab eo, qui iam satisfecit præcepto; ergo agrotus, qui in eadem ægritudine saepius communicauit ex deuotione, non potest iam morti proximus accipere viaticum absque ieiunio: nam multo ante, & fere ab initio incipit morbus esse periculosus, & per totam quælibet communio accepta postquam cepit periculum, satisfactum præcepto, etiam si fiat absque intentione viatici: & tamen praxis omnium Religiosorum hæc est, ut, durante infirmitate, saepius communicent; postea vero, instante iam morte datur illis viaticum etiam non ieiunus; quam praxim non potuit P. Vasquez ignorare, cum omnes infirmi in nostra Societate debeant ex Regula singulis hebdomadis communicare: unde saepe accipiunt viaticum die sequenti post ultimam communionem, quam quidem acceperunt in eodem morbo iam periculoso, licet non ita proximi morti. Vel debemus ergo damnare praxim piorum; vel fateri, quod potest accipere viaticum non ieiunus ille, qui in rigore non obligatur ad communionem, eo quod satisfecerit iam Diuino præcepto communicandi in fine vite. Neque enim dispensatur in ieiunio solum propter obligationem Diuini præcepti, sed etiam propter maiorem necessitatem, & propter maiorem consolationem moribundi, cui Ecclesia pia mater indulget, ut ad hunc finem, & ex intentione muniendi se, & præparandi ad viam, possit semel communicare etiam non ieiunus.

Ultimo arguit Vasquez; quia si obligatio huius præcepti incipit ante ægritudinem, ergo si aliquis sciret ex revelatione, quod sequenti die debet incurere morbum periculosum, obligatur ad accipiendum hodie viaticum, nec potest amplius differre; quod tamen videtur aperte falsum. Hoc etiam argumentum retorqueri potest; quia certum est, post initium periculi satisfieri posse per communionem præcepto Diuino: & tamen non obligatur homo ad communicandum statim ipsa die, qua primo agnoscitur periculum morbi, sed potest differre, & aliquando differt per duos, vel tres dies: nam periculum non consistit in duratione indiuisibili, sed potest esse morbus periculosus per decem, vel viginti dies; ita tamen ut moraliter possit, & prudenter differri communio ad diem sequentem, & ulterius, quia non est periculum morale mortis hodiernæ: potest ergo hodie satisfacere iam præcepto, licet non sit obligatio communicandi hodie; quia nimirum ad satisfaciendum præcepto, sufficit communicare in fine vite, ut possit armari recenti cibo contra ultimam luctam aduersarij. Cum ergo per communionem factam heri ante morbum, armatus etiam sit homo recenti cibo ad luctam hodiernam præsentis mortis, non apparet, cur non sit sufficienter satisfactum obligationi illius præcepti.

Quæritur secundo, an, qui accepit communionem in statu peccati, satisfecerit huic præcepto viatici, an vero debeat iterum in statu gratiæ communicare. Ad hoc constat ex dictis supra num. 22. ubi diximus, præceptum hoc non obligare ad finem præcepti, sed ad opus; quare licet præcipiatur communicatio ad roborandum hominem per gratiam sacramenti in illo articulo, qui finis non obtinetur per communionem indignè susceptam; res tamen præcepta iam ponitur; sicut quando aliquis audit Missam ad finem turpem, adhuc satisfactum præcepto, licet

Retorquetur facile hoc argumentum.

43 Ultimo arguit Vasquez.

Hoc argumentum etiam retorquetur.

44 Quæritur secundo de eo qui accepit in peccato mortali.

licet illa auditio Missæ non conferat ad finem ab Ecclesia intentum.

45
Instabü.

Dices, hinc sequi, quod communio illa conferat suum effectum, postea ablato obice, contra id, quod diximus supra in tract. de sacramentis in communi disp. 9. sect. 6. Sequela probatur, quia ideo de Extrema vnctione & aliis diximus, dare suum effectum, ablato obice, quia non debent repeti: ergo si communio non debet repeti, nec dari iterum viaticum, manebit agrotus absque effectu illius sacramenti magis sibi necessario, quam effectu Extreme vnctionis.

Respondetur.

Respondetur, ex ibi dictis constare differentiam: nam Extrema vnctio, & alia sacramenta non sunt ex sua institutione reiterabilia: at vero Eucharistia ex sua institutione est reiterabilis, non solum die sequenti, sed eadem die, & hora: nam licet Ecclesia id prohibuerit eadem die, & licet prohibuerit communionem absque ieiunio iterum sumi die sequenti, hæc tamen non sunt ex institutione ipsius sacramenti; atque ideo ex sua institutione non debuit habere collationem sui effectus ablato obice, sicut alia sacramenta.

46
Tunc non obligat hoc præceptum ad sumendam iterum Eucharistiam.

Hinc constat primo à fortiori, non obligare hoc præceptum ad sumendam iterum Eucharistiam si sumpto semel viatico, postea agrotus mortaliter peccauit; contra Sorum disp. 12. quest. 1. art. 11. Cuius sententiæ aduersatur praxis Ecclesiæ: nullus enim Parochus daret hodie iterum viaticum infirmo non ieiuno, cui heri dederat illud non ieiuno, licet diceret, se hac nocte peccasse mortaliter; sed solum datur illi absolutio sacramentalis. Porro si esset obligatio accipiendi iterum viaticum, deberet dari etiam non ieiunis: Ecclesia enim vniuersaliter dispensauit in ieiunio, quoties accipitur viaticum, & non potest commode seruari ieiunium.

47.

Non tantum ad hoc obligantur qui moriuntur ex agitudine naturali.

Præpositus.

Constat secundo, obligationem hanc sumendi Eucharistiam locum habere non solum in morte ex naturali agitudine, sed in iis, qui ob sua delicta iuridice interficendi sunt: imo in iis, qui periculum mortis aliunde habent, vt si periculosum prælium sit committendum, aut periculosa nauigatio subeunda: vt bene notat Vasquez 4. tom. de Penitentia, quest. 90. artic. 3. dub. 2. numer. 15. & Ioann. Præpositus hac quest. 80. artic. 11. numer. 54. & colligitur ex communi doctrina, qua Doctores dicunt, obligare hoc præceptum, quoties probabile mortis periculum occurrit.

48.

Transactio mortis periculo non manet amplius obligatio.

Constat tertio, transactio mortis periculo, in quo aliquis culpabiliter, vel inculpabiliter hoc præceptum non obseruauit, non esse obligationem præcedentem; quia obligatio solum erat pro articulo illo necessitatis; qua cessante, cessat præceptum. An vero pueris, aut amentibus debeat tunc dari, diximus supra disp. 13. sect. 2. & sequentibus; de licentia iterum accipiendi viaticum absque ieiunio, & an possit pluries id fieri in eadem infirmitate; diximus disp. 15. sect. 3. Restat vnum dubium, an possit, vel debeat dari viaticum illi, qui eadem die celebrauit, vel comunicauit ex deuotione; de quo sectione sequenti.

SECTIO III.

Utrum debeat, vel possit dari viaticum illi, qui eadem die ex deuotione comunicauerat.

49.

Hic casus frequenter contingit.

Casus hic potest frequenter contingere; & varij fuerunt in praxi Theologorum sensus: potest autem dupliciter id euenire. Primo, si sacerdos, verbi gratia, celebrauit mane, vel lacius comunicauit,

cum bene valeret, & postea, vel morbo subito correptus, vel vulnere, aut alio casu percussus in periculo mortis sit eadem die. Secundo, si, cum iam agrotaret, mane non animo sumendi viaticum, sed ex deuotione comunicauit, postea vero eadem die, morbo ingrauescente, & morte instante, velit viaticum accipere.

Aliqui ergo sentiunt, in vtroque casu posse iterum dari Eucharistiam: alij addunt, posse & debere. Alij in primo solum casu id concedunt: alij in eodem primo casu dicunt posse, sed non esse obligationem id faciendi. Afferuntur pro hac sententia nonnulli Auctores; sed reuera eam non docent: imo eam videntur negare, quatenus semper addunt limitationem illam, qua significant se loqui de eo, qui *precedenti die*, non de eo, qui eadem die comunicauerat. Sic loquitur P. Vasquez, quem pro hac sententia afferunt: ipse tamen numquam hoc concessit, sed num. 14. dixit: *Si quis constitutus in agitudine sentiret mortis periculum, iuste posset Sacramentum non ieiunus accipere, etiam si precedenti die bene valens illud accepisset. Non dicit, etiam si eadem die, sed precedenti.* Afferunt etiam pro illa sententia Lud. Lopez 2. parte in *fructibus de Eucharistia*, cap. 76. de vlu Sacramenti, §. *secundo sequitur corollarie*. Sed hic Auctor ibi solum agit contra sententiam Paludani, qui dicebat, per communionem factam aliquibus diebus ante agitudinem excludi infirmum ab obligatione communicandi in articulo mortis. Afferunt item Alfonso de Vega part. 1. cap. 100. casu 24. vbi dicit, quando quis nutu aliquo ostendit deuotionem internam, & ideo datur ei communio, si postea sui compos Eucharistiam petat, debere iterum ei dari. Ceterum hic Auctor non potest intelligi de communione danda iterum eadem die: quia in eo sensu loqueretur etiam contra prædictam sententiam, pro qua citatur. Nemo enim dicit, posse Eucharistiam dari bis pro Viatico eadem die; & tamen in illo casu iam prima vice data fuerat communio pro Viatico homini sensibus destituto: ergo non vult ille Auctor quod intra eandem diem detur iterum Viaticum agrotum iam petenti dari sibi Eucharistiam, sed quod detur die sequenti. Afferunt denique Petrus Ochaguiam de *Sacramentis tract. 2. de Eucharistia*, q. 14. Sed ibi solum transcribit verba Patris Vasquez, & docet idem de obligatione sumendi Eucharistiam, postquam incepit periculum: nihil vero dicit de iterum sumenda eadem die, qua fuerat semel sumpta.

Itaque huc vsque ego nullum Auctorem inueni, qui eam sententiam typis mandauerit: solum inuenio, ter vel quater fuisse in diuersis locis ad præsum deductam in totidem casibus. Sed re vera, quod semel, aut iterum in repentinis casibus sit, non æquale auctoritatis eorum, qui accurate de re cogitantes scribunt: facile enim fieri potest, vt in subita illa turbatione non occurrant rationes omnes, & ideo eligatur id, quod tutius & vtilius existimatur animæ agroti.

Contrariam ergo sententiam docent vel in communi, vel etiam in particulari Doctores omnes, qui, dum dicunt, etiam illum, qui paulo ante comunicauit, posse postea, adueniente periculo, iterum communicare: addunt exceptionem: nisi eadem die communicasset. Sic loquitur Suarez disp. 69. sect. 3. §. *Regabz*; & addit, contrarium non solum esse contra omnes Doctores, sed etiam contra Ecclesiæ consuetudinem. P. Coninch. q. 80. art. 11. dub. 3. n. 100. dicens illud à nemine concedi; P. Fagundez lib. 1. de 3. præcepto, cap. 3. in fine, vbi negat id licere; P. Jacobus Granado in præfati tract. 10. disp. 3. n. 9. dicens,